

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2020/13

od 19. prosinca 2019.

o izmjeni pregovaračkih smjernica za pregovore o sporazumima o gospodarskom partnerstvu s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama i regijama, u mjeri u kojoj su u nadležnosti Unije

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 90., članak 100. stavak 2., članak 207. stavak 4. prvi podstavak te članak 209., u vezi s člankom 218. stavcima 3. i 4.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

budući da:

- (1) Vijeće je 17. lipnja 2002. ovlastilo Komisiju da s afričkim, karipskim i pacifičkim (AKP) zemljama i regijama pregovara o sporazumima o gospodarskom partnerstvu te je donijelo smjernice za te pregovore.
- (2) Sklopljeni sporazumi o gospodarskom partnerstvu sa zemljama i regijama AKP-a sadržavaju klauzule *rendez-vous* za buduće preispitivanje tih sporazuma.
- (3) Izmjena pregovaračkih smjernica potrebna je kako bi se bolje definirali novi pregovori s obzirom na nedavne inicijative i prioritete politika Unije te razvoj trgovine diljem svijeta.
- (4) Sporazumi o gospodarskom partnerstvu dio su cjelokupnog odnosa između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i zemalja AKP-a, s druge strane, kako je utvrđeno Sporazumom o partnerstvu između članica Skupine afričkih, karipskih i pacifičkih država, s jedne strane, i Europske zajednice i njezinih država članica, s druge strane ⁽¹⁾, kako je zadnje izmijenjen (Sporazum o partnerstvu iz Cotonoua), i sporazumom koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati. U skladu s člankom 34. stavkom 1. Sporazuma o partnerstvu iz Cotonoua, cilj gospodarske i trgovinske suradnje između stranaka jest poticanje neometane i postupne integracije država AKP-a u svjetsko gospodarstvo, poštujući njihove političke odluke i prioritete razvoja, čime će se promicati njihov održivi razvoj i doprinostiti iskorjenjivanju siromaštva u zemljama AKP-a. U tom kontekstu može se smatrati da sporazumi o gospodarskom partnerstvu predstavljaju instrumente razvoja iz članka 36. stavka 2. Sporazuma o partnerstvu iz Cotonoua. U pregovorima bi stoga trebalo posebno uzeti u obzir različite stupnjeve razvoja stranaka kao i posebna gospodarska i socijalna ograničenja, te ograničenja povezana s okolišem, u zemljama AKP-a i sposobnost tih zemalja da prilagode svoja gospodarstva procesu liberalizacije,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Pregovaračke smjernice upućene Komisiji za pregovore o sporazumima o gospodarskom partnerstvu s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama i regijama, u mjeri u kojoj su u nadležnosti Unije, mijenjaju se kako je navedeno u dodatku.

Članak 2.

Pregovori se vode uz savjetovanje s Radnom skupinom za AKP. Odbor za trgovinsku politiku uključuje se kad je riječ o posebnim pitanjima povezanim s trgovinom.

⁽¹⁾ SL L 317, 15.12.2000., str. 3.

Članak 3.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. prosinca 2019.

Za Vijeće
Predsjednica
K. MIKKONEN

DOPUNA

Smjernice za pregovore o sporazumima o gospodarskom partnerstvu s afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama i regijama**1. Preambula**

Uz opće upućivanje na Sporazum iz Cotonoua ⁽¹⁾ i sporazum koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati, posebno će se, među ostalim, uputiti na sljedeće:

- obvezu stranaka da promiču i ubrzaju gospodarski, kulturni i društveni razvoj država AKP-a, s ciljem doprinosa miru, napretku, sigurnosti i održivom razvoju te promicanja stabilnog i demokratskog političkog okružja,
- obvezu stranaka da poštuju ljudska prava, među ostalim temeljna radna prava, demokratska načela i vladavinu prava, koji su ključni elementi partnerstva između AKP-a i EU-a, i obvezu dobrog upravljanja, među ostalim i obvezu da se angažiraju u borbi protiv korupcije, na kojoj se temelji partnerstvo AKP-a i EU-a,
- obvezu stranaka koja se odnosi na skup međunarodno dogovorenih načela i pravila usmjerenih na poticanje međusobno podupirućeg odnosa između trgovine i održivog razvoja, uključujući potporu Programu održivog razvoja do 2030. (Program 2030.) i njegovim ciljevima održivog razvoja, međunarodnim sporazumima u području rada i međunarodnim radnim standardima, među ostalim promicanjem potpunog i produktivnog zapošljavanja i dostojanstvenog rada za sve, te međunarodnim sporazumima u području klime, primjerice Pariškom sporazumu i Okvirnoj konvenciji UN-a o promjeni klime,
- obvezu stranaka da svoje partnerstvo usmjere na cilj smanjenja i iskorjenjivanja siromaštva u skladu s ciljevima održivog razvoja i postupne integracije zemalja AKP-a u svjetsko gospodarstvo, te da stoga izgrade gospodarsku i trgovinsku suradnju između AKP-a i EU-a na temelju regionalnih inicijativa za integraciju koje postoje u zemljama AKP-a,
- cilj gospodarske i trgovinske suradnje AKP-a i EU-a da se potiče neometana i postupna integracija država AKP-a u svjetsko gospodarstvo, vodeći računa o njihovim političkim odlukama i razvojnim prioritetima, a posebno o njihovim strategijama za smanjenje siromaštva, promičući time njihov održivi razvoj i doprinoseći iskorjenjivanju siromaštva u zemljama AKP-a,
- obvezu stranaka da podupiru proces regionalne integracije u okviru skupine država AKP-a i da potiču regionalnu integraciju kao ključni instrument za integraciju zemalja AKP-a u svjetsko gospodarstvo,
- predanost stranaka jačanju gospodarske i trgovinske suradnje te suradnje u području ulaganja i pokretanju nove dinamike trgovanja i ulaganja između njih, s ciljem olakšavanja prijelaza zemalja AKP-a na liberalizirano globalno gospodarstvo i poticanja razvoja privatnog sektora, a posebno mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća,
- obvezu stranaka da uzmu u obzir različite potrebe i stupnjeve razvoja zemalja i regija AKP-a,
- predanost stranaka poštovanju obveza koje su preuzele u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i doprinošenju ciljevima WTO-a,
- zajednički cilj stranaka da pojačaju suradnju te, prema potrebi, i izgradnju kapaciteta, u svim područjima relevantnima za održivu trgovinu i ulaganja te da postignu postupnu i uzajamnu liberalizaciju trgovine robom i uslugama u skladu s pravilima WTO-a, uzimajući u obzir stupanj razvoja zemalja AKP-a, te gospodarska i socijalna ograničenja, kao i ograničenja povezana s okolišem s kojima se suočavaju,
- obvezu stranaka da osiguraju da se naponi poduzeti u okviru Sporazuma iz Cotonoua i sporazuma koji ga nasljeđuje te naponi poduzeti u okviru sporazumâ o gospodarskom partnerstvu (SGP) uzajamno podupiru,

⁽¹⁾ Sporazum o partnerstvu AKP-EU izmijenjen je Sporazumom potpisanim u Luxembourg 25. lipnja 2005. (SL L 209, 11.8.2005., str. 27.) i Sporazumom potpisanim u Ouagadougou 22. lipnja 2010. (SL L 287, 4.11.2010., str. 3.).

- pravo na reguliranje gospodarske aktivnosti u javnom interesu u skladu s međunarodnim obvezama radi postizanja legitimnih ciljeva javne politike, kao što su zaštita i promicanje javnog zdravlja, socijalnih usluga, javnog obrazovanja, sigurnosti, okoliša, javnog morala, socijalne zaštite i zaštite prava potrošača, zaštite privatnosti i podataka te promicanje i zaštita kulturne raznolikosti.

2. **Narav i područje primjene sporazumâ o gospodarskom partnerstvu**

Svrha je pregovora sklapanje SGP-ova između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, te afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja s druge strane. SGP-ovima se nastoji poticati neometane i postupne integracije država AKP-a u svjetsko gospodarstvo, vodeći računa o njihovim političkim odlukama i razvojnim prioritetima te promičući time njihov održivi razvoj i doprinoseći iskorjenjivanju siromaštva u zemljama AKP-a.

U skladu s odredbama članka 36. stavka 1. Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati, cilj će pregovora, za područja u kojima je to primjenjivo, biti produbljivanje SGP-ova s podskupinama AKP-a utvrđenima u skladu s odredbama članka 37. stavka 3. Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, uzimajući u obzir proces regionalne integracije u AKP-u.

SGP-ovi su usmjereni na poticanje tješnje gospodarske integracije stranaka postupnim uklanjanjem prepreka trgovini među njima i jačanjem suradnje u svim područjima koja su relevantna za trgovinu i to u potpunom skladu s odredbama WTO-a.

SGP-ovi se moraju temeljiti na ciljevima i načelima Sporazuma iz Cotonoua, a posebno na njegovim ključnim i temeljnim elementima te odredbama glave II. dijela III. tog Sporazuma, i na relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati. Stoga se u pregovorima o SGP-ovima osobito uzimaju u obzir različiti stupnjevi razvoja stranaka te posebna gospodarska i socijalna ograničenja, kao i ograničenja povezana s okolišem, zemalja AKP-a te sposobnost prilagodbe i usklađivanja njihovih gospodarstava s procesom liberalizacije.

3. **Trgovina robom**

3.1. *Cilj*

SGP-ovi su usmjereni na uspostavu područja slobodne trgovine među strankama, na temelju razvojnih ciljeva Sporazuma iz Cotonoua i sporazuma koji ga nasljeđuje, u skladu s odredbama WTO-a. Stoga se podrazumijeva da bi sljedeći uvjeti pristupa tržištu bili dostupni samo u kontekstu tih SGP-ova. Svi budući pregovori o SGP-u o trgovini robom temelje se na pravnoj stečevini već dogovorenih odredaba.

3.2. *Uvozne carine*

— Uvoz u Europsku uniju

SGP-ovi se temelje na trenutačno dostupnim uvjetima pristupa tržištu i dodatno ih poboljšavaju. Posebni aranžmani za daljnje ukidanje carina utvrđuju se tijekom pregovora, uzimajući u obzir postojeće i potencijalne izvozne interese zemalja AKP-a te učinak mjera liberalizacije trgovine, osobito na regionalnu integraciju unutar AKP-a.

— Uvoz u zemlje AKP-a

S glavnim ciljem promicanja održivog razvoja putem regionalne gospodarske integracije i odgovarajućih politika u pregovorima će se nastojati postići (1) ukidanje carina na uvoz iz Europske unije za gotovo cjelokupnu trgovinu tijekom prijelaznog razdoblja, (2) ukidanje svih naknada s učinkom istovrsnim carinama kada se SGP-ovi počnu primjenjivati te (3) ukidanje količinskih ograničenja i mjera s istovrsnim učinkom kada se SGP-ovi počnu primjenjivati.

Raspored ukidanja carina i konačan broj proizvoda obuhvaćenih liberalizacijom trgovine u zemljama AKP-a odražavat će gospodarska i socijalna ograničenja, kao i ograničenja povezana s okolišem, s kojima se suočavaju te sposobnost prilagodbe njihovih gospodarstava procesu liberalizacije. Stoga će prijelazno razdoblje, u skladu s ciljevima Sporazuma iz Cotonoua, sporazuma koji ga nasljeđuje i pravilima WTO-a, biti primijenjeno na fleksibilan način kako bi se u obzir uzela posebna ograničenja dotičnih zemalja AKP-a. Ista će se fleksibilnost primjenjivati na obuhvaćene proizvode i kalendar / brzinu liberalizacije na koju su se obvezale zemlje AKP-a.

Neovisno o navedenome, zemlje AKP-a u svakom trenutku na Europsku uniju primjenjuju tretman koji nije manje povoljan od tretmana najpovoljnije države. To se ne primjenjuje na koncesije između zemalja AKP-a ili između zemalja AKP-a i drugih zemalja u razvoju koja nisu velika trgovinska gospodarstva, u okviru regionalnih sporazuma ili drugih trgovinskih odredaba koje su u skladu sa zahtjevima WTO-a.

Tijekom pregovora te s obzirom na članak 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i SGP-ova sklopljenih u okviru Sporazuma iz Cotonoua te sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati, u obzir će se uzeti posebni interesi najudaljenijih regija Europske unije. U tom kontekstu SGP-ovima se konkretno mogu predvidjeti posebne mjere u korist proizvoda iz tih regija u cilju njihove kratkoročne integracije u međuregionalnu trgovinu, u skladu s odredbama WTO-a. S obzirom na Odluku o prekomorskom pridruživanju ⁽²⁾ u obzir bi trebalo uzeti i interese prekomorskih zemalja i područja.

Zemlje AKP-a obvezuju se barem automatski proširiti tretman odobren Europskoj uniji na sve druge stranke dotičnog SGP-a, po mogućnosti prije liberalizacije trgovine u odnosu na Europsku uniju.

Ako zbog liberalizacije trgovine dođe do ozbiljnih poteškoća, zemlje AKP-a mogu, uz savjetovanje s Europskom unijom, privremeno obustaviti primjenu rasporeda liberalizacije i, prema potrebi, ponovno odrediti ili prilagoditi brzinu napretka prema konačnoj uspostavi područja slobodne trgovine, potpuno u skladu s odredbama WTO-a.

Planovi i raspored liberalizacije trgovine zemalja AKP-a dio su SGP-ova. Oni uključuju odgovarajuće popise proizvoda te rasporede ukidanja carina. Ti će popisi i rasporedi biti dovršeni tijekom pregovora.

— Temeljne carine

Temeljne carine na koje se primjenjuju dogovorena smanjenja carine utvrđene su prema načelu za najpovoljnije države koje zemlje AKP-a stvarno primjenjuju na dan potpisivanja SGP-ova. Utvrđuju se na popisu priloženom svakom SGP-u.

3.3. Opće odredbe

Izvozne carine. Sve izvozne carine koje se primjenjuju u trgovini između stranaka ukidaju se prema dogovorenom rasporedu koji ne traje dulje od deset godina.

Količinska ograničenja i mjere s istovrsnim učinkom koji se primjenjuju na izvoz ili uvoz u trgovini među strankama ukidaju se s početkom primjene SGP-ova.

Nacionalni tretman i fiskalne mjere. U SGP-ove će se uključiti standardna odredba o nacionalnom tretmanu, kojom se osigurava da proizvodi stranaka dobiju tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji se primjenjuje na istovjetne proizvode nacionalnog podrijetla. Od početka primjene SGP-ova ukinut će se sve postojeće diskriminirajuće unutarnje fiskalne mjere ili prakse.

Oporezivanje. SGP-ovi bi trebali sadržavati odredbe o izuzeću u pogledu oporezivanja koje se temelje na relevantnim člancima sporazuma WTO-a.

Promjenjiva brzina. Ako je to u skladu s ciljevima integracije dotičnih regija AKP-a, u SGP-ovima se predviđa promjenjiva brzina liberalizacije trgovine, uzimajući u obzir stupanj razvoja dotičnih zemalja AKP-a, kao i različiti intenzitet integracije koji može postojati unutar regije, u skladu s procesom unutarnje integracije regije.

Odredba o sigurnosti opskrbe hranom. SGP-ovi sadrže odredbe za poticanje sigurnosti opskrbe hranom u skladu s pravilima WTO-a.

Zaštitne odredbe. Primjenjuju se zaštitne odredbe u skladu s relevantnim odredbama WTO-a.

Antidampinške mjere. Ako jedna od stranaka ustanovi da druga stranka u trgovini provodi štetni damping ili subvencioniranje u smislu odredaba GATT-a, ona može poduzeti odgovarajuće mjere protiv takve prakse, u skladu s pravilima i praksom GATT-a/WTO-a. U tom kontekstu Europska unija osobito uzima u obzir posebnu gospodarsku i socijalnu situaciju dotičnih zemalja AKP-a.

⁽²⁾ Odluka br. 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”), SL L 344, 19.12.2013., str. 1.

Zadržavanje razine carinskih stopa. Stranke će se dogovoriti da nijedna od njih neće uvesti nove carine ni povećati postojeće pristojbe te da neće uvoditi nova količinska ograničenja ni mjere s istovrsnim učinkom nakon početka primjene SGP-ova između regionalne skupine i Europske unije. Stranke bi o tom načelu trebale voditi računa od početka pregovora.

Transparentnost. Stranke se međusobno moraju obavješćivati o svojim carinskim rasporedima i svim naknadnim izmjenama tog rasporeda.

Razvrstavanje robe. Na razvrstavanje robe u trgovini među strankama primjenjuje se Harmonizirani sustav.

3.4. *Pravila o podrijetlu i administrativna suradnja*

U pregovorima o pravilima o podrijetlu i administrativnoj suradnji u obzir se uzimaju najnovija kretanja u vezi s pravilima EU-a o podrijetlu te postojeća pravila o podrijetlu u okviru svakog SGP-a. U tom kontekstu Europska unija procjenjuje sve posebne zahtjeve za izmjene pravila o podrijetlu koje dostavi(-e) zemlja(-e) AKP-a, te kojima se nastoji pojednostavniti postojeća pravila i poboljšati postojeći pristup zemalja AKP-a tržištu, uzimajući u obzir situacije u zemlji, a posebno iskustvo i strukturu njihovih povlaštenih trgovinskih odnosa.

Ugovorne stranke SGP-om će se ovlastiti za poduzimanje odgovarajućih mjera u slučaju izostanka administrativne suradnje ili lošeg upravljanja. Kad je riječ o pitanju gubitaka carina povezanih s lošim upravljanjem povlaštenim uvozima, mogu se utvrditi odgovarajuće mjere na temelju horizontalne odluke Vijeća.

3.5. *Carine, olakšavanje trgovine, mjere za borbu protiv prijevara i financijska odgovornost*

Cilj je pregovora pojednostavnjenje svih zahtjeva i postupaka povezanih s uvozom i izvozom, posebno u pogledu carinskih postupaka, izdavanja dozvola za uvoz, određivanje carinske vrijednosti, pravila o provozi i pregledu prije isporuke i to na temelju najviših međunarodnih normi te u skladu s odredbama Sporazuma WTO-a o olakšavanju trgovine. SGP-ovi će sadržavati protokol o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim pitanjima. Sadržavat će i odredbu o borbi protiv prijevara kako bi se spriječila zlouporaba carinskih povlastica.

4. **Trgovina uslugama, ulaganja i digitalna trgovina**

4.1. *Područje primjene*

SGP-ovima će se omogućiti postupna i uzajamna liberalizacija trgovine uslugama i ulaganja s ciljem osiguravanja usporedive razine mogućnosti pristupa tržištu, u skladu s relevantnim pravilima WTO-a, a posebno člankom V. Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS), uzimajući u obzir stupanj razvijenosti dotičnih zemalja AKP-a. SGP-ovi bi trebali obuhvaćati sve načine opskrbe.

Trebalo bi očuvati visoku kvalitetu javnih komunalnih usluga EU-a u skladu s UFEU-om, a posebno u skladu s Protokolom br. 26 o uslugama od općeg interesa, te uzimajući u obzir obveze EU-a u tom području, uključujući GATS. Iz ovih pregovora isključuju se usluge koje se pružaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti kako je definirano člankom I.-3. GATS-a. SGP-ovima se ponovno potvrđuje pravo stranaka na reguliranje gospodarske djelatnosti u javnom interesu u skladu s međunarodnim obvezama.

Osim toga, SGP-ovi bi trebali bi sadržavati regulatorna pravila za uklanjanje graničnih prepreka, među ostalim, ako je to primjenjivo, u području nacionalnih propisa. SGP-ovi mogu sadržavati i pravila o zahtjevima u pogledu rezultata koji se odnose na ulaganja.

U kontekstu sve veće digitalizacije trgovine i snažnih razvojnih dimenzija digitalne trgovine, pregovori bi trebali dovesti do pravila koja se odnose na digitalnu trgovinu, uključujući prekogranični prijenos podataka, a da se istodobno ne pregovara o pravilima EU-a o zaštiti osobnih podataka i ne utječe na njih te ne dovodi u pitanje zakonodavstvo EU-a. Cilj tih pravila trebao bi biti poboljšanje uvjeta digitalne trgovine u korist poduzeća i potrošača te povećanje sudjelovanja mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća, kao i stvaranje novih mogućnosti za promicanje uključivog i održivog rasta i razvoja. SPG-ovima bi se trebala osigurati odgovarajuća fleksibilnost, suradnja i dijalog o regulatornim pitanjima digitalne trgovine.

SGP-ovi će biti predviđeno zasebno reguliranje audiovizualnih usluga u okviru posebnih sporazuma o suradnji i partnerstvu u području kulture između stranaka. Takvim će se sporazumima osigurati mogućnost da Europska unija i njezine države članice te zemlje AKP-a očuvaju i razviju svoje kapacitete za utvrđivanje i provedbu svojih kulturnih i audiovizualnih politika za očuvanje svoje kulturne raznolikosti, uz istodobno priznavanje, očuvanje i promicanje kulturnih vrijednosti i identiteta zemalja AKP-a s ciljem poticanja međukulturnog dijaloga

poboljšanjem mogućnosti pristupa tržištu za kulturna dobra i usluge iz tih zemalja, u skladu s odredbama članka 27. Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

Stranke će se dogovoriti da nakon stupanja na snagu sporazuma između regionalne skupine i Europske unije nijedna od stranaka neće uvoditi nove diskriminirajuće mjere ili povećavati broj takvih mjera. Stranke bi o tom načelu trebale voditi računa od početka pregovora.

Proces liberalizacije odvijat će se asimetrično. Zemljama AKP-a omogućit će se određena mjera fleksibilnosti ovisno o njihovu stupnju cjelokupnog razvoja te stupnju razvoja sektora i podsektora u skladu s odredbama GATS-a, osobito s onima koje se odnose na sudjelovanje zemalja u razvoju u sporazumima o liberalizaciji.

Prijelazno razdoblje za Europsku uniju ne bi smjelo trajati više od 10 godina.

U skladu s ciljevima Sporazuma iz Cotonoua i sporazuma koji ga nasljeđuje te pravilima WTO-a prijelazno će se razdoblje za zemlje AKP-a primjenjivati na fleksibilan način kako bi se u obzir uzela posebna ograničenja tih zemalja, no u pravilu ne bi smjelo trajati više od 15 godina.

Zemlje AKP-a koje su potpisnice SGP-a obvezat će se da će međusobno primjenjivati barem iste aranžmane koje primjenjuju na Europsku uniju.

SGP-ovima će se ponovno potvrditi obveze koje se odnose na usluge i koje su preuzete u skladu sa Sporazumom iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

4.2. *Praktični aranžmani*

Pregovori se mogu odgoditi ako je to opravdano zbog posebnih gospodarskih i socijalnih ograničenja, kao i ograničenja povezanih s okolišem, s kojima se suočavaju zemlje AKP-a. U tom će slučaju stranke redovito procjenjivati situaciju tijekom pregovora o SGP-u. Osigurat će da se pripremna faza tih pregovora aktivno iskoristi za pripremu pregovora, konkretno mobilizacijom odgovarajuće potpore za razvoj usluga u skladu s odredbama Sporazuma iz Cotonoua, a posebno s njegovim člankom 41. stavkom 5. te relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

5. **Tekuća plaćanja i kretanje kapitala**

SGP-ovima će se ponovno potvrditi obveze preuzete u okviru članka 12. Priloga II. Sporazumu iz Cotonoua i relevantnih odredaba iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

SGP-ovima bi trebalo nastojati postići potpunu liberalizaciju tekućih plaćanja i kretanja kapitala povezanog s transakcijama obuhvaćenima SGP-ovima. Sporazumi bi trebali sadržavati sve zaštitne odredbe te odredbe o izuzimanju (npr. u vezi s ekonomskom i monetarnom unijom EU-a i platnom bilancom), koje bi trebale biti u skladu s odredbama UFEU-a o slobodnom kretanju kapitala.

6. **Područja vezana uz trgovinu**

6.1. *Općenito*

SGP-ovima će se ponovno potvrditi obveze iz područja vezanih uz trgovinu preuzete u okviru Sporazuma iz Cotonoua ^(*) i sporazuma koji ga nasljeđuje, osobito u pogledu politike tržišnog natjecanja, zaštite prava intelektualnog vlasništva (među ostalim i oznaka zemljopisnog podrijetla), normizacije i certifikacije, sanitarnih i fitosanitarnih mjera, trgovine i okoliša, trgovinskih i radnih normi, potrošačke politike i zaštite zdravlja potrošača. Te će se odredbe SGP-ova preispitati ovisno o rezultatima multilateralnih, plurilateralnih i bilateralnih trgovinskih pregovora.

6.2. *Posebna područja*

Osim toga, sljedeće se primjenjuje u sljedećim područjima:

Ulaganje. U skladu s ciljem „smanjivanja i, naposljetku, iskorjenjivanja siromaštva, u skladu s ciljem održivog razvoja” (i u vezi s člancima 1., 29., od 75. do 78. te Prilogom II. Sporazumu iz Cotonoua, kao i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati) stranke su suglasne uspostaviti okvir kojim se među njima olakšavaju, poboljšavaju i potiču uzajamno korisna održiva ulaganja, uzimajući u obzir multilateralne inicijative za omogućavanje ulaganja. Taj će se okvir temeljiti na načelima nediskriminacije,

(*) Članci od 45. do 51. i članak 78. Sporazuma iz Cotonoua i relevantne odredbe sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

otvorenosti, transparentnosti i stabilnosti. Stranke će poticati razvoj privlačnog i stabilnog ulagačkog okruženja podupiranjem stabilnih i transparentnih pravila za ulagače te će nastojati poboljšati financijsku uključenost i pristup financiranju.

Ako su obje stranke to utvrdile kao područje za pregovore, i podložno dodatnim pregovaračkim smjernicama koje se odnose na određenu zemlju ili regiju, može se pregovarati o odredbama o zaštiti ulaganja. Te su odredbe u skladu s reformiranim pristupom EU-a zaštiti ulaganja, među ostalim i u vezi s rješavanjem ulagačkih sporova. Tim će se odredbama osigurati i snažna zaštita ulagača i ulaganja, uz istodobno potpuno očuvanje prava stranaka na donošenje propisa na svojem državnom području radi postizanja legitimnih ciljeva politike. U mogućim pregovorima trebalo bi uzeti u obzir i relevantna međunarodno priznata načela te smjernice u vezi s održivim razvojem i odgovornim poslovnim ponašanjem kako se navode u reformiranom pristupu Europske unije zaštiti ulaganja.

Javna nabava. SGP-ovima će se nastojati osigurati potpuna transparentnost pravila i metoda javne nabave na svim razinama vlasti u skladu s načelima Sporazuma WTO-a o javnoj nabavi. Osim toga, stranke mogu tražiti postupnu liberalizaciju svojih tržišta javne nabave na temelju načela nediskriminacije i uzimajući u obzir njihov stupanj razvoja.

Norme, tehnički propisi i ocjenjivanje sukladnosti. SGP-ovi bi trebali sadržavati sveobuhvatno poglavlje o tehničkim preprekama u trgovini, koje se nadovezuje na Sporazum WTO-a o tehničkim preprekama u trgovini te ga nadilazi. Tim bi poglavljem trebalo, među ostalim, nastojati postići usklađenost te konvergenciju tehničkih propisa, i to primjenom međunarodnih normi, pojednostavljenjem zahtjeva za ispitivanje i certificiranje donošenjem postupaka ocjene sukladnosti koji se temelje na procjeni rizika te jačanjem transparentnosti.

Sanitarne i fitosanitarne norme. SGP-ovi bi trebali sadržavati sveobuhvatno poglavlje o sanitarnim i fitosanitarnim normama u skladu s drugim nedavnim sporazumima EU-a. Nadovezujući se na načela Sporazuma WTO-a o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera, pregovorima bi trebalo nastojati obuhvatiti pitanja kao što su primjena međunarodnih normi (IPPC, OIE i Codex), transparentnost i nediskriminacija, izbjegavanje nepotrebnih odgoda, usklađivanje, priznavanje jednakovrijednosti, priznavanje statusa stranaka u vezi sa zdravstvenim stanjem i štetnim organizmima, regionalizacija (zoniranje), kontrola, inspekcija i odobravanje postupaka, načelo opreznosti, revizija, certificiranje, provjere uvoza, hitne mjere, sastavljanje prethodnih popisa u području veterinarstva, odnos prema Europskoj uniji kao prema jedinstvenom subjektu, tehnička suradnja, poboljšana suradnja u područjima antimikrobne otpornosti i dobrobiti životinja te mehanizmi za rješavanje posebnih pitanja u vezi s trgovinom koja se odnose na sanitarne i fitosanitarne mjere. Nadalje, u tom poglavlju treba naglasiti važnost razmjene informacija među strankama u slučaju promjene normi te potrebu za popratnim politikama, među ostalim i tehničkom suradnjom.

Zaštita podataka. U SGP-ovima će se postaviti cilj osiguravanja visoke razine zaštite privatnosti i osobnih podataka putem odgovarajućih pravnih režima i politika, uključujući učinkovitu provedbu koju provode neovisna nadzorna tijela, koja je glavni čimbenik povjerenja građana u digitalno gospodarstvo i ključni element za olakšavanje trgovinske razmjene među strankama te njihove suradnje u području provedbe.

Prava intelektualnog vlasništva. SGP-ovima bi trebalo uspostaviti odgovarajuću, uravnoteženu i učinkovitu razinu zaštite te predvidjeti odredbe o provedbi propisa u okviru građanskog prava i provedbi propisa na granicama u području prava intelektualnog vlasništva, što uključuje i oznake zemljopisnog podrijetla, čime se nadilazi Sporazum WTO-a o trgovinskim aspektima prava intelektualnoga vlasništva (Sporazum o TRIPS-u). SGP-ovima bi trebalo potvrditi fleksibilnosti iz Sporazuma o TRIPS-u. U SGP-ovima bi trebalo prepoznati važnost Deklaracije o Sporazumu o TRIPS-u i javnom zdravlju koja je donesena na ministarskoj konferenciji WTO-a 14. studenoga 2001. Stranke pri tumačenju i provedbi prava i obveza iz SGP-ova osiguravaju usklađenost s Deklaracijom iz Dohe. Stranke bi, među ostalim, trebale provoditi članak 31.a Sporazuma o TRIPS-u te Prilog i Dodatak Prilogu tom sporazumu, koji je na snagu stupio 23. siječnja 2017.

SGP-ovima bi trebalo osigurati izravnu zaštitu i učinkovito priznavanje na temelju sporazuma o popisu oznaka zemljopisnog podrijetla (vino, jaka alkoholna pića, poljoprivredni i prehrambeni proizvodi), što se nadovezuje na visoki stupnja zaštite određen u članku 23. TRIPS-a, među ostalim u vezi s aludiranjem, neizvršavanjem odgovarajuće i učinkovite provedbe, postojanjem usporedno s prethodnim *bona fide* žigovima, zaštitom od naknadne generičnosti, i odredbe o dodavanju novih oznaka zemljopisnog podrijetla. Trebalo bi riješiti i pitanja

prethodnih pojedinačnih prava, koja su primjerice povezana s biljnim sortama, žigovima, generičkom ili drugom zakonitom prethodnom upotrebom, u svrhu rješavanja postojećih sukoba na međusobno zadovoljavajući način.

Trgovina i tržišno natjecanje. SGP-ovima bi trebalo nastojati što je više moguće smanjiti narušavanje tržišnog natjecanja s pomoću odredaba o politici tržišnog natjecanja, subvencijama i poduzećima u državnom vlasništvu. Tim odredbama neće se otežavati pružanje javnih usluga. Osim toga, tim će se odredbama omogućiti odgovarajuća fleksibilnost u vezi s provedbom mjera za poticanje gospodarskog razvoja, suzbijanje siromaštva ili postizanje drugih ciljeva javne politike, kao što je sigurnost opskrbe hranom.

Trgovina i održivi razvoj. SGP-ovima bi trebalo promicati provedbu Programa 2030. te bi se u njima trebalo pridržavati relevantnih međunarodno dogovorenih načela i pravila o radnim pravima, među ostalim i onih koji se odnose na nediskriminaciju na temelju spola.

Stoga bi SGP-ovi trebali uključivati odredbe o radu, rodnoj ravnopravnosti i pružanju boljih prilika ženama u trgovini, kao i odredbe o aspektima trgovine i održivog razvoja povezanim s okolišem, uključujući održivo ribarstvo i akvakulturu, bioraznolikost, šume i proizvode šumarstva, te odredbe o aspektima koji se odnose na klimatske promjene, osobito na Okvirnu konvenciju Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) i Pariški sporazum te na inicijative za ublažavanje klimatskih promjena, poput onih u okviru Međunarodne pomorske organizacije (IMO).

SGP-ovi bi trebali sadržavati odredbe kojima se promiče pridržavanje te djelotvorna provedba relevantnih međunarodno dogovorenih načela i pravila, među ostalim temeljnih radnih standarda i temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO) te multilateralnih sporazuma o zaštiti okoliša, kao i odredbe koje se odnose na zdravlje i sigurnost na radu, inspekcije rada, socijalni dijalog te socijalnu zaštitu i zaštitu radnika. Sporazumima bi se sve stranke trebale obvezati na ulaganje stalnih napora s ciljem ratifikacije temeljne konvencija ILO-a.

SGP-ovima bi trebalo ponovno potvrditi pravo stranaka da, u skladu sa svojim međunarodnim obvezama, reguliraju područja rada i okoliša, čime će potaknuti visoke razine zaštite, među ostalim uzimajući u obzir rješenja koja su najpovoljnija za okoliš. U njima bi trebalo ponovno istaknuti poštovanje načela opreznosti. U njima bi trebalo utvrditi da se stupanj zaštite rada i okoliša ne bi smio snižavati radi poticanja trgovine i izravnih stranih ulaganja. To bi trebalo uključivati obvezu da se ne smije odstupiti od domaćih zakona u području rada i okoliša ili te zakone ne provoditi.

SGP-ovima bi trebalo promicati veći doprinos trgovine i izravnih stranih ulaganja održivom razvoju, među ostalim uređivanjem područja kao što su olakšavanje trgovine ekološki i klimatski prihvatljivom robom i uslugama te promicanje dobrovoljnih sustava osiguravanja održivosti i društveno odgovornog poslovanja, uzimajući u obzir međunarodno priznate instrumente te potičući stranke da se koriste međunarodnim praksama, među kojima su smjernice OECD-a i Vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima te smjernice za pojedine sektore.

SGP-ovi bi trebali obuhvaćati odredbe za učinkovitu provedbu tih odredaba i njezino praćenje, kao i mehanizam za rješavanje sporova između stranaka. SGP-ovima bi trebalo predvidjeti sudjelovanje tijela civilnog društva, među ostalim i redovito savjetovanje te komunikaciju. Ta bi tijela trebala pratiti provedbu cijelog Sporazuma i imati savjetodavnu ulogu u odnosu na stranke.

Dijalog u području poljoprivrede. S obzirom na važnost poljoprivrednog sektora za društveno-gospodarski razvoj i sigurnost opskrbe hranom zemalja AKP-a, SGP-ovima bi trebalo predvidjeti dijalog o poljoprivredi (partnerstvo u poljoprivredi) kojim bi se mogla obuhvatiti pitanja u vezi s proizvodima (osobito onima koji se odnose na sigurnost opskrbe hranom) i regionalnim lancima vrijednosti, uporabom novih tehnologija, olakšavanjem trgovine, pristupom tržištu, odgovornim ulaganjima, istraživanjima i inovacijama, vodeći računa o prilagodbi klimatskim promjenama i njihovu ublažavanju, kao i o bioraznolikosti i održivim prehrambenim sustavima.

6.3. Provedba

Vijeće SGP-a (vidjeti točku 8. u nastavku) pratit će provedbu tih odredaba uz pomoć Zajedničkog odbora za provedbu koji se sastoji od viših tehničkih stručnjaka. Zajednički odbor za provedbu sastajat će se redovito, a najmanje jednom godišnje. Izrađivat će godišnja izvješća u kojima se ocjenjuje ostvareni napredak i daju preporuke o mjerama za daljnja postignuća, uključujući pružanje razvojne suradnje u skladu s odredbama Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati. Prema potrebi moguće je razmotriti posebne pododbore za određena područja povezana s trgovinom.

7. Komplementarnost

SGP-ovi i razvojne strategije partnera AKP-a uzajamno se podupiru. Konkretno, kako bi se olakšalo postizanje ciljeva SGP-ova, stranke AKP-a obvezat će se da će u potpunosti integrirati SGP-ove u svoje razvojne strategije, a Europska unija će se obvezati da će napraviti to isto u okviru svojih strategija razvojne suradnje. To bi obuhvaćalo poticanje potpore razvoju privatnog sektora, osobito mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća, uključujući njegovu rodnu dimenziju i naglašavajući važnost prikupljanja podataka iskazanih po spolu za praćenje i provedbu. Stranke će se obvezati dodijeliti odgovarajuća sredstva u tu svrhu u okviru nacionalnih i regionalnih okvirnih programa, u skladu s relevantnim odredbama Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

8. Institucijski okvir

Za svaki SGP uspostaviti će se Zajedničko vijeće SGP-a koje će obavljati sljedeće funkcije:

- osiguravanje pravilne primjene SGP-a,
- praćenje razvoja gospodarskih i trgovinskih odnosa među strankama,
- traženje odgovarajućih metoda za sprečavanje problema koji bi mogli nastati u područjima obuhvaćenima SGP-om, osobito u vezi s postizanjem razvojnih ciljeva SGP-a,
- razmjena mišljenja i davanje preporuka o svim pitanjima od zajedničkog interesa u vezi s gospodarskom i trgovinskom suradnjom, među ostalim i o budućim mjerama za pravilnu provedbu SGP-a, a posebno potrebom za razvojnom suradnjom koja se treba osigurati u skladu s relevantnim odredbama Sporazuma iz Cotonoua i relevantnom odredbom iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati.

Sastav, učestalost, dnevni red i mjesto održavanja sastanaka Zajedničkog vijeća SGP-a dogovoriti će se savjetovanjem među strankama.

Vijeće SGP-a bit će ovlašteno donositi odluke koje se odnose na sva pitanja obuhvaćena SGP-om. Podnositi će izvješća Vijeću ministara osnovanom u skladu s odredbama članka 15. Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati, u vezi s pitanjima od zajedničkog interesa cijele Skupine zemalja AKP-a i Europske unije.

SGP-ovima bi trebalo predvidjeti redovita savjetovanja i komunikaciju s civilnim društvom.

9. Odredba o iznimkama

SGP-ovi će sadržavati standardnu odredbu o iznimkama koja je primjenjiva na odgovarajuće dijelove tih sporazuma i koja omogućuje poduzimanje mjera, na primjer, zbog zaštite javnog reda, života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka, očuvanja neobnovljivih prirodnih resursa itd., pod uvjetom da se takve mjere primjenjuju u skladu s pravilima WTO-a.

10. Završne odredbe

SGP-ovi će uključivati:

- poglavlje o rješavanju sporova i odredbu o neizvršenju, uključujući odredbe koje odgovaraju člancima 96. i 97. Sporazuma iz Cotonoua i relevantne odredbe sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati. Odredbe o rješavanju sporova u vezi s trgovinom ili trgovinskim pitanjima neće utjecati na prava i obveze stranaka na temelju pravila WTO-a, konkretno na Dogovor o pravilima i postupcima za rješavanje sporova,
- odredbu o budućem razvoju kojom se predviđa da se SGP-ovi mogu proširiti, osobito pristupanjem, ili spojiti, u skladu s napretkom ostvarenim u regionalnoj integraciji,
- odredbu o njihovom stupanju na snagu, trajanju (neograničenom), raskidu, obavijesti o otkazu i odredbu o teritorijalnom području primjene.

Za potrebe SGP-ova stranke na strani AKP-a znači regionalna skupina ili njezine države članice ili regionalna skupina i njezine države članice, u skladu s njihovim područjima nadležnosti. SGP-ovi se primjenjuju i na mjere koje donese bilo koje državno, regionalno ili lokalno tijelo unutar državnih područja stranaka.

11. **Struktura i organizacija pregovora**

U skladu s relevantnim odredbama Sporazuma iz Cotonoua i relevantnim odredbama iz sporazuma koji ga nasljeđuje, kada se počne primjenjivati, razdoblje pregovora iskoristit će se i za izgradnju kapaciteta u javnom i privatnom sektoru zemalja AKP-a s ciljem jačanja njihove sposobnosti za utvrđivanje i provedbu odgovarajućih regionalnih i multilateralnih trgovinskih strategija i politika. To će uključivati mjere za povećanje konkurentnosti, jačanje regionalnih organizacija i podupiranje inicijativa za regionalnu trgovinsku integraciju, ako je prikladno putem pomoći koja se pruža proračunskoj prilagodbi, fiskalnoj reformi i unapređenju infrastrukture, te za poboljšanje ulaganja. Te će se mjere pratiti na regionalnoj razini, što će, prema potrebi, obavljati regionalne skupine uključene u pregovore o SGP-u i Europska unija. Te će regionalne skupine, među ostalim, davati prijedloge koji će se razmatrati u okviru nacionalnog i regionalnog dijaloga o izradi programa između Europske unije i zemalja AKP-a.

Uspostavit će se odgovarajući mehanizmi kako bi se osiguralo da nedržavni akteri u Europskoj uniji i zemljama AKP-a budu obaviješteni o sadržaju pregovora i uključeni u savjetovanje o njemu te kako bi se osigurala koordinacija s dijalogima AKP-a i EU-a koji su u tijeku.

Te će se direktive preispitivati te, prema potrebi, revidirati najmanje svakih 10 godina.
